

ІЗ ДОСВІДУ РОБОТИ КАФЕДРИ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА МЕТОДИКИ ЇХ ВИКЛАДАННЯ ІЗ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРЕДМЕТА "ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА" (1995-2015)

У статті порушені питання щодо діяльності кафедри як структурного підрозділу закладу післядипломної педагогічної освіти з науково-методичного забезпечення предмета "Зарубіжна література". Розкрито основні напрями і зміст роботи щодо науково-методичної підтримки предмета та надання методичної допомоги вчителям з актуальних питань їх педагогічної практики під час курсів підвищення кваліфікації та в міжкурсовий період задля підвищення ефективності навчання зарубіжної літератури.

Ключові слова: навчальний предмет "зарубіжна література", науково-методичне забезпечення, навчальні програми, інноваційна та інформаційна діяльність кафедри, освітні технології, особистісно зорієнтоване навчання, діяльнісний, компетентнісний підходи до навчання мов і літератур.

Система післядипломної освіти в Україні у 2015 році відзначає своє 75-річчя, а водночас ювілейну дату свого заснування відзначає й Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського. За роки незалежності України наш заклад із установи, яка здійснювала періодичне підвищення кваліфікації педагогічних працівників загальної середньої освіти, перетворився на вищий навчальний заклад післядипломної педагогічної освіти, підпорядкований безпосередньо МОНУ, ЦППО у складі УМО НАПНУ.

Як і загалом заклади української післядипломної педагогічної освіти Чернігівський ОІППО спрямований на системний розвиток працівників загальної середньої освіти. Цьому сприяє значний потенціал науково-педагогічних і методичних кадрів, які проводять багатогранну навчальну, методичну, наукову та організаційну роботу відповідно до чинних державних вимог щодо навчання дорослих із врахуванням регіональних інтересів та нагальною потребою надавати методичну допомогу педагогічним кадрам у розв'язанні освітянських проблем.

Діяльність кожного структурного підрозділу нашого закладу (відділу, кафедри тощо) підпорядкована загальній меті: створювати умови та забезпечувати якісне підвищення фахового рівня педагогічних працівників і управлінських кадрів системи середньої загальної освіти регіону, безперервний розвиток творчого потенціалу кожного педагога, управлінця, його інтелектуального і загальнокультурного рівня, оновлення професійних знань та вдосконалення набутих компетенцій, розгортання науково-дослідницької, експериментальної роботи в закладах освіти області.

Відповідно до цих завдань робота кафедри філологічних дисциплін та методики їх викладання нашого інституту, про яку далі йтиметься, спрямована на задоволення інтересів учителів-словесників (української мови і літератури, зарубіжної літератури, російської та англійської мов) у професійному зростанні, мотивації їх до самоосвіти, досягнення ними вагомих результатів, вивчення та поширення перспективного педагогічного досвіду, підвищення результативності наукової діяльності, науково-методичний супровід навчальних предметів, дослідно-експериментальної та інноваційної діяльності. Уся робота здійснюється відповідно до чинного законодавства та нормативних документів України.

Основними напрямками роботи зазначеної кафедри є такі:

- формування інформаційно-навчального середовища з проблем викладання словесних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах;
- створення умов для постійного професійного розвитку учителів-словесників;
- навчально-методичне забезпечення навчальних програм освітньої галузі "Мови і літератури";
- підготовка вчителя-словесника до роботи за новими програмами, до реалізації завдань профільного навчання;
- науково-методичний супровід та навчально-методичне забезпечення професійної діяльності педагогів;
- педагогічна взаємодія з вітчизняними вищими навчальними закладами та установами, організаціями, асоціаціями.
- співпраця з Інститутом педагогіки НАПН України, Інститутом інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, Київським університетом імені Бориса Грінченка, Рівненським

інститутом післядипломної педагогічної освіти, видавництвами "Основа", "Грамота", "Ранок", "Шкільний світ" та іншими.

Наш заклад пропонує різні форми навчання: денну, дистанційну, очно-заочну та індивідуальну. Відповідно підготовлено програмно-методичні комплекси, створено платформу для дистанційного навчання, забезпечено інформаційну підтримку професійного модуля.

Основними формами заходів міжкурсового періоду є міжнародні, всеукраїнські та регіональні семінари, конференції, "круглі столи", засідання творчих груп, тренінги, майстер-класи, творчі конкурси учителів-словесників ("Учитель року", до пам'ятних дат історії та культури) та інше. Дванадцять років поспіль учителі української мови, української та зарубіжної літератури брали активну участь у Чернігівських педагогічних зустрічах, започаткованих з ініціативи працівників кафедри (Гальонка О. А.) та мали змогу запозичувати найкращий всеукраїнський досвід, пропагуючи, водночас, і свої творчі набутки.

Кафедра долучається до роботи з обдарованими дітьми опосередковано (складання завдань для учасників різних інтелектуальних учнівських конкурсів, робота у складі журі, надання консультативної допомоги учителям – керівникам науково-дослідницьких робіт учнів – учасників конкурсу МАН) та безпосередньо здійснює керівництво науково-дослідницькими роботами учнів. Окрім того, працівники кафедри забезпечують підготовку переможців обласних етапів учнівських олімпіад до участі у фінальних змаганнях. З метою покращити цю роботу в школах Чернігівщини в навчальні плани курсів підвищення кваліфікації уведені заняття з теми "Підготування обдарованих учнів до інтелектуальних змагань".

Найкращий досвід учителів-словесників поширюється на сторінках кафедрального видання "Українська мова і література в школі", загальноінститутського – "Педагогічні обрії", де представлено методичні рекомендації, конспекти уроків, реферати, краєзнавчі розвідки, досвід роботи учителів-словесників регіону та наукові статті з актуальних проблем методики навчання словесних дисциплін. Досвід найкращих учителів Чернігівщини (Сарани Л. І., Мележик В. О., Піддубної Л. Г., Філатової Л. С. та інших) пропагувався на сторінках всеукраїнських фахових видань [10, 16].

Наведемо кілька прикладів із роботи кафедри з науково-методичного забезпечення предмета "Зарубіжна література".

Зазначимо, що зарубіжна література як шкільний предмет функціонує з 1993 року. На момент уведення його були складені списки творів, пропонованих до вивчення, пізніше з'явилися підручники, хрестоматії, у бібліотеках – повні тексти перекладених українською творів, методичні рекомендації до їх вивчення. До створення методики навчання зарубіжної (світової) літератури долучилися найкращі методисти і науковці України. Серед них: Бігун Б., Волощук Є., Денисова Т., Затонський Д., Ісаєва О., Кліменко Ж., Ковбасенко Ю., Мірошніченко Л., Наливайко Д., Недайнова Т., Ніколенко О., Удовиченко Л., Шалагінов Б., Шахова К. та багато інших. Проте свій значний внесок у створення методики викладання нового предмета зробили і регіональні методичні служби, і кафедри інститутів післядипломної педагогічної освіти. Так, протягом 1995 – 1996 рр. були підготовлені й оприлюднені методичні матеріали, які давали змогу значно підвищити ефективність навчання зарубіжної літератури завдяки використанню логічних схем-конспектів [1, 2, 3, 38]. Ураховуючи брак методичних матеріалів із вивчення творів Федеріко Гарсія Лорки, Генрі Лонгфелло, Генріка Сенкевича, Оноре де Бальзака, Бертольда Брехта, Альберта Камю [4–9], Оскара Вайльда, Джеймса Олдріджа, Фрідріха Дюрренматта [11, 13, 14], Рея Бредбері [17], Вільяма Фолкнера [18], Вільяма Шекспіра [25], Еміля Золя [23], Фрідріха Шиллера [29], Шолом-Алейхема [31], Елеанор Портер [41] та інших, були підготовлені відповідні методичні матеріали, оприлюднені у фахових виданнях.

Із переходом на нову парадигму навчання (ОЗОН), запровадженням інноваційних технологій були підготовлені лекції відповідного змісту та тести для самоперевірки вчителем своїх знань із цієї проблеми [28].

Викладачі кафедри брали участь у складанні авторського варіанту "Орієнтованого календарно-тематичного планування уроків зарубіжної літератури" за програмами 2001 року [15]. Готували матеріали (завдання за змістом творів та завдання для контрольних робіт) на допомогу вчителю із здійснення системного контролю знань на уроках зарубіжної літератури в старшій школі (10 – 11 кл.) [34]. Було складено завдання для тематичного оцінювання учнів 10 – 11 класів [20–22].

Завдання підготувати учнів до зовнішнього оцінювання із зарубіжної літератури спонукали до складання тестових завдань для 11 класу (варіанти тестів, аналогічних зовнішньому незалежному оцінюванню 2008 року) [24].

Із затвердженням нової Концепції літературної освіти в Україні (2011), нового Держстандарту (2012), підготуванням нових програм для 5 – 9 класів із зарубіжної літератури (2012) виникла потреба підготувати вчителя до реалізації компаративної лінії в навчанні літератури, що сприяє значному розширенню уявлення учня про світовий літературний процес, про взаємозв'язки і взаємовпливи, про взаємодію представників красного письменства різних країн світу. Підготовча робота проводилась ще до появи цих документів. Кафедра працювала на випередження, зібравши групу зацікавлених творчих учителів зарубіжної та української літератури (Чернігівщина – Рівненщина). Протягом 2006 – 2015 років були підготовлені й оприлюднені методичні матеріали з проблеми [19, 26, 30, 33, 35, 37, 39, 40, 44, 45].

Окрім того – на курсах підвищення кваліфікації вчителів-словесників проводилися лекції та практичні заняття з компаративного аналізу творів української та зарубіжної літератур.

Отже, кафедра оперативно реагує на всі зміни, які відбуваються в освітній галузі, проводить різновекторну роботу, спрямовану на підвищення фахової майстерності вчителя словесності. Результатом цієї роботи є досягнення вчителів та їх учнів (перемоги в олімпіадах, інших інтелектуальних учнівських та учительських конкурсах), показник якості знань. І ця тісна й ефективна взаємодія триватиме й надалі на користь державі, якщо вистачить мудрості зберегти найкращий досвід із підвищення кваліфікації працівників освіти в ОПППО – закладах, які за 75 років свого існування підставляли плече вчителів, дбали про розвиток його творчого й фахового потенціалу, щоденно модернізуючи свою діяльність відповідно до вимог часу.

Використані джерела

1. Матюшкіна Т. П. Логічні схеми-конспекти: Матеріали до вивчення зарубіжної літератур / Т. П. Матюшкіна. – Чернігів : ЧОПКППО, 1995. – 55 с.
2. Матюшкіна Т. П. Формуючи читацькі вміння: Логічна схема-конспект як засіб аналізу художнього твору, осягнення характеру героя / Т. П. Матюшкіна // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1996. – №5. – С. 22–24.
3. Матюшкіна Т. П. Формуючи читацькі вміння: Логічна схема-конспект на уроці вивчення роману Г. Флобера "Пані Боварі" / Т. П. Матюшкіна // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1996. – №7. – С. 37–38.
4. Матюшкіна Т. П. "Жив такий поет Федеріко Гарсія Лорка ...": Урок-знайомство / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1997. – № 3. – С. 25–29.
5. Матюшкіна Т. П. "Так чого ж вам, діти, треба?". Г. Лонгфелло "Пісня про Гайавату": Розробка уроку. 10 кл. / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1997. – № 4. – С. 9–15.
6. Матюшкіна Т. П. Відродження і порятунок: Вивчення роману Генріха Сенкевича "Хрестоносці" з використанням логічної схеми-конспекту (ЛСК) / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1997. – № 7. – С. 20–21.
7. Матюшкіна Т. П. Формуючи читацькі вміння: Логічна схема-конспект як засіб аналізу художнього твору, осягнення характеру героя (Бальзак "Гобсек") / Т. П. Матюшкіна // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1997. – № 8. – С. 46–48.
8. Матюшкіна Т. П. "Брехт – найбільший драматург ХХ століття": Матеріали до уроків вивчення творчості німецького митця / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1997. – № 12. – С. 21–24.
9. Матюшкіна Т. П. Чужий серед чужих: Матеріали до вивчення повісті Альберта Камю "Сторонній" 11 клас / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1998. – № 4. – С. 17–19.
10. Матюшкіна Т. П. Реалізуючи творчі здібності учнів: Творчий портрет вчителя / Т. П. Матюшкіна // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1998. – № 6. – С. 34–36
11. Матюшкіна Т. П. Портрет-совість: Вивчення роману О. Уайльда "Портрет Доріана Грея" з використанням логічної схеми-конспекту // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України / Т. П. Матюшкіна. – 1998. – № 2.
12. Матюшкіна Т. П. Використання логічних схем-конспектів на уроках зарубіжної літератури: Посібник для вчителя / Т. П. Матюшкіна. – Чернігів : ЧОПКППО, 1999. – 64 с.
13. Матюшкіна Т. П. Шлях до сина: Уроки за оповіданням Дж. Олдріджа "Останній дюйм" / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література. – 1999. – Число 12.
14. Матюшкіна Т. П. Як врятувати світ? Матеріали до вивчення творчості Дюрренматта. 11 клас / Т. П. Матюшкіна // Всесвітня література та культура. – 2004. – № 5. – С. 37–40.
15. Матюшкіна Т. П. Орієнтоване календарно-тематичне планування уроків зарубіжної літератури за програмами 2001 року. 9 клас. I півріччя / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2002. – № 7.
16. Матюшкіна Т. П. Штрихи до творчого портрета вчителів зарубіжної літератури Чернігівщини / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2003. – № 10.
17. Матюшкіна Т. П. На Материк Бредбері – з комп'ютером, або Ще раз про використання комп'ютерних технологій у процесі вивчення зарубіжної літератури / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в школах України. – 2005. – № 8. – С. 19–20.
18. Матюшкіна Т. П. "Допомогти людині встояти і взяти гору". Методичні рекомендації та матеріали до вивчення повісті В. Фолкнера "Дельта восени". 11 клас / Т. П. Матюшкіна // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2005. – № 12. – С. 43–46.
19. Матюшкіна Т. П. Будуємо "золотий міст зрозуміння". Чи варто порівнювати Дон Жуана Лесі Українки та Дон Гуана Олександра Пушкіна: до питання реалізації методу проєктів на уроках літератури / Т. П. Матюшкіна // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2007. – № 7. – С. 57–65.

20. Матюшкіна Т. П. Зарубіжна література. Завдання для тематичного оцінювання. 10 клас / Т. П. Матюшкіна. – Харків : Країна мрій, 2006. – 64 с.
21. Матюшкіна Т. П. Зарубіжна література. Завдання для тематичного оцінювання. 10 клас. Посібник для вчителя / Т. П. Матюшкіна. – Харків : Країна мрій, 2006. – 64 с.
22. Матюшкіна Т. П. Зарубіжна література. Завдання для тематичного оцінювання. 11 клас. Посібник для вчителя / Т. П. Матюшкіна. – Харків : Країна мрій, 2006. – 80 с.
23. Матюшкіна Т. П. Еміль Золя та його "новий роман" / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в школах України. – 2007. – № 4. – С. 23–28.
24. Матюшкіна Т. П. Зарубіжна література. Підготовка до зовнішнього оцінювання. Тестові завдання. 11 клас / Варіанти тестів, аналогічних зовнішньому незалежному оцінюванню 2008 р / Т. П. Матюшкіна. – Харків : Країна мрій, 2008. – С. 44–71
25. Матюшкіна Т. П. Система уроків з теми "Вільям Шекспір" (8 клас) за новою програмою 12-річної школи / Зарубіжна література. Книжка для вчителя : орієнтовне календарне планування та розробки уроків. 8 клас 12-річної школи / Т. П. Матюшкіна. – Київ : Грамота, 2008. – 448 с. – С. 420–440.
26. Матюшкіна Т. П. Незабутні "Чари дитинства" у творах Олександра Довженка "Зачарована Десна" (1955) та Рея Бредбері "Кульбабове вино" (1957) / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в школах України. – 2008. – № 6. – С. 10–12 (Дивослово. – 2008. – № 10. – С. 34–37).
27. Матюшкіна Т. П. Використання теоретичного і культурознавчого матеріалу на уроках зарубіжної літератури як засіб розвитку пізнавальної активності учнів. З досвіду роботи Філатової Л. С., учителя ЗЛ лицю № 32 м. Чернігова / Т. П. Матюшкіна. – Чернігів : Ред. відділ ЧОППО, 2008. – 43 с.
28. Матюшкіна Т. П. Тести для вчителів зарубіжної літератури з історії, теорії та методики викладання зарубіжної літератури та тести для самоперевірки з теми "Новітні технології навчання" / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в школах України. – 2008. – № 7,8. – С. 31–36.
29. Матюшкіна Т. П. Фрідріх Шіллер "Вільгельм Телль" / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в школах України. – 2009. – № 10 – С. 23–26.
30. Матюшкіна Т. П. Порівняльний аналіз поем "Гайдамаки" Тараса Шевченка та "Конрад Валленрод" Адама Міцкевича / Т. П. Матюшкіна // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2009. – № 3. – С. 60–63.
31. Матюшкіна Т. П. "Любов і сміх" Шолом-Алейхема (зі спогадів про письменника) / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в школах України – 2009. – № 6. – С. 14–15.
32. Матюшкіна Т. П. Художні версії образу скупого у світовій літературі / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в школах України. – 2009. – № 7–8. – С. 32–38.
33. Матюшкіна Т. П. У ритмі життя природи: "імпресіоністичні ефекти" в зображенні світу природи Михайлом Коцюбинським та Кнудом Гамсуном / Т. П. Матюшкіна // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2010. – № 5. – С. 45–51.
34. Матюшкіна Т. П. Світова література. Системний контроль знань. Завдання за змістом творів. Завдання для контрольних робіт. 10 клас. Академічний рівень / Т. П. Матюшкіна. – Х. : ТОВ (українська книжкова мережа), 2010. – 48 с.
35. Матюшкіна Т. П. "Енеїда" Вергілія та "Енеїда І. Котляревського" / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в школах України. – 2010. – № 7–8. – С. 60–62.
36. Матюшкіна Т. П. Методика цілісного аналізу художнього твору в сучасній шкільній практиці / Т. П. Матюшкіна // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2011. – № 2. – С. 2–4.
37. Матюшкіна Т. П. "Майстри розкріпаченого вірша" Еміль Верхарн (1855 – 1916) і Павло Тичина (1891 – 1967) / Т. П. Матюшкіна // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2011. – № 1. – С. 33–38.
38. Матюшкіна Т. П. Використання схематичної наочності у процесі вивчення світової літератури. Посібник для вчителя / Т. П. Матюшкіна. – Чернігів : Ред. відділ ЧОППО, 2011. – 182 с.
39. Образ Ізольди Білорукої із середньовічного роману "Трістан та Ізольда" в поетичній інтерпретації Лесі Українки / Т. П. Матюшкіна // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2012. – № 1– С. 54–57.
40. Матюшкіна Т. П. Жанр-новели в світовій літературі / Т. П. Матюшкіна // Всесвітня література та культура. – 2012. – № 6. – С. 2–13.
41. Матюшкіна Т. П. Використання творів кіномистецтва на уроках світової літератури (на прикладі повісті Е. Портер "Поліанна". 5 клас) / Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції "Взаємозв'язок курсів естетики і художньої культури з викладанням літератури, музики і образотворчого мистецтва в школі". 21-22 березня 2013 р. / За ред. проф. В. А. Личковаха / Т. П. Матюшкіна. – Чернігів : Вид-во "Ієрогліф", 2013. – 233 с. – С.95–101.
42. Матюшкіна Т. П. Збірник статей "Шляхи реалізації компаративної лінії в навчанні літератури" / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в школі. – 2014. – № 13–14. – С. 61–92.
43. Матюшкіна Т. П. Вивчення світової літератури у взаємозв'язку з творами кіномистецтва (на матеріалі повісті Елеанор Портер "Поліанна". 5 клас) / Т. П. Матюшкіна // Зарубіжна література в школі. – 2014. – № 17–18. – С. 8–12.

44. Матюшкіна Т. П. Мотив природного життя у творах М. М. Коцюбинського "Intermezzo" та Кнута Гамсуна "Пан" : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. [18-19 вересня 2014р."М. Коцюбинський: погляд з ХХІ століття"] до 150-ї річниці від дня народження М. М. Коцюбинського / Т. П. Матюшкіна. – Чернівці : 2014. – С. 251–262.
45. Матюшкіна Т. П. Образ села в романах Панаса Мирного "Хіба ревуть воли, як ясла повні?" та Владислава Реймонта "Селяни". Ідеї Бугайко Т. Ф., Бугайка Ф. Ф. щодо вивчення української літератури у взаємозв'язку з суміжними й спорідненими дисциплінами : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. ["ІV Бугайківські педагогічні читання"] / Т. П. Матюшкіна // Наукові записки. – 2014. – № 3. – С. 193–198. – (Серія "Наукові видання Ніжинської вищої школи").

Matyushkina T.

INNOVATIVE ACTIVITY OF THE DEPARTMENTS IN THE POST-GRADUATE EDUCATION

The article raises the questions of innovative activity of the department as a structural unit of the Postgraduate Pedagogical Education Institution according to the needs of the modern society in up-bringing of a person who "is able to perceive the changes, create the change, and live in a constant changing environment", at the same time – the "globalist" and patriotic personality.

The article reveals the role and activities of scientists as to ensuring the systematic development of secondary education pedagogues, the content of their multilateral educational, methodical, scientific and organizational work in accordance with applicable government requirements concerning adult learning taking into account regional interests.

It is indicated that during its 75-year history Chernihiv InSeTT Institute named after K.D. Ushynskiy has been providing periodic training of secondary education teaching staff and has become a higher educational institution of post-graduate education subordinated to the Ministry.

It is specified that the activities of each structural unit of the institution (departments, chairs, etc.) is subjected to the common goal to create conditions and provide a qualitative increase of professional level of teaching and administrative staff in the system of secondary education in the region, the continuous development of the creative potential of every teacher and manager, their intellectual and cultural level, updating professional knowledge and improvement of acquired competencies, deployment of research and experimental work in the educational institutions of the region.

The article reveals the basic directions and forms of the work of the department of philological sciences and their teaching methods as to meeting interests of language teachers (Ukrainian language and literature, Foreign literature, Russian and English languages) in their professional growth, motivating them to self-education and achievement of significant results, studying and spreading the prospective teaching experience, increasing the effectiveness of research activities, scientific and methodical support of the subjects, experimental and research and innovation activities. Training courses provide various forms of activities (lectures, practical seminars, credits, etc.). In the period between the courses there are international, national and regional seminars or conferences, "round table" sessions, meetings of creative teachers, workshops, master classes, contests of creative teachers of Language and Literature ("Teacher of the Year" contests, those dedicated to the historic and cultural anniversaries) and others. The department carries out the work with gifted children indirectly (makes tasks for participants of various competitions of intelligent students, works as the jury, provides advice to teachers who are managers of research works of students – participants of MAS) and directly supervises research work of students.

It is shown the examples of scientific and methodological support of the subject "Foreign Literature", it is given the list of the scientific and methodological materials published in professional press.

Key words: *innovative people, innovative activity of the department, innovations in educational, methodical and scientific work, personality oriented education, activity-and a competency based approach to teaching languages and literatures.*

Стаття надійшла до редакції 22.10.2015